

Літературний жанр "Археололіризм"

Ярослав Брунько

ЛІТЕРАТУРНИЙ ЖАНР - АРХЕОЛОЛІРИЗМ

Дата створення: 22 вересня 2026 року

Автор: Ярослав Олександрович Брунько

Археололіризм — авторський літературний жанр, у якому археологічні пам'ятки, артефакти, розкопки, давні цивілізації та матеріальні свідчення минулого осмислюються засобами лірики. Основою жанру є поетичне переосмислення археологічних знахідок як носіїв людської пам'яті, історії, культури та емоцій.

Ключова ідея жанру: археолог знаходить предмет — поет знаходить у предметі людську історію.

Основні особливості:

1. **Археологічна тематика** — кургани, поселення, поховання, городища, кераміка, зброя, прикраси, монети, написи та інші артефакти.
2. **Поетизація артефакту** — археологічна знахідка стає центральним художнім образом.
3. **Діалог із минулим** — сучасна людина через археологію ніби вступає в діалог із людьми давніх епох.
4. **Поєднання науки й лірики** — фактичні археологічні відомості можуть поєднуватися з метафорами, римою, символами та емоційним авторським сприйняттям.
5. **Мотив часу** — особливе значення мають тисячоліття, шари ґрунту, руйнування, збереження та повернення минулого.
6. **"Оживлення" знахідок** — автор може надавати артефактам голос, характер або символічне значення.
7. **Історична пам'ять** — археологія розглядається не лише як пошук речей, а як спосіб відновлення пам'яті про людей і цивілізації.

ФОРМУЛА ЖАНРУ

Археологічний факт + артефакт + історична пам'ять + ліричне переживання = археололіризм.

ПРИКЛАД ВІРША

"Археологія"

Під шаром глини — уламок глечика,
На ньому — знак, що пережив віки.
Його тримала древня чиясь рука —
Тепер тримаю я його думки.
Курган мовчить, та ґрунт іще говорить,
Монета блиском повертає час.
Археолог минуле знов відтворить —

І древній світ оживе поміж нас.